

Bruker- veiledning

Vinduer og dører "Gjør-Det-Selv"

VINDUER OG DØRER DIREKTE TIL DEG

 Best&Billigst

INNHOLDSFORTEGNELSE:

Gratulerer med dine nye elementer fra Best & Billigst	3
Faguttrykk	4
Mottakelse	6
Oppbevaring	6
Håndtering og løft	7
Pleie, vedlikehold, rengjøring og smøring	8
Montering og fastgjøring	10
Fuger	13
Montering av vindu	14
Montering av dør	15
Montering av termoruter	16
Utluftning	17
Kondens og dugg på ruter	20
Fingerskjøtet tre	21
Garanti	21
Toppengt vindu	22
Toppstyrtd vindu	22
Toppstyrtd vindu med vendebeslag	23
Sidehengtd vindu	24
Sidestyrtd vindu	24
Dreie-kipp	25
Fasadedør	25
Terrassedør	26
Heve-skyvedør	26

GRATULERER MED DE NYE VINDUER OG DØRER

For Best & Billigst er det viktig å sette kunden i sentrum.

Derfor har vi hoppet over alle mellomledd og forhandlere, slik at du kjøper direkte fra fabrikken.

Det sikrer deg en bedre betjening, service og kvalitet. Hos oss finner du den direkte veien til konkurransedyktige priser.

For å få den beste opplevelsen med dine nye elementer er det viktig at monteringsveiledningen i denne folderen følges.

Er det tvil om elementenes montering, bør du kontakte oss for å få de nødvendige anvisningene.

I motsatt fall kan feil ved monteringen kanskje gi anledning til funksjonsproblemer.

Problemer som kan skyldes monteringen vil ikke være dekket av garantien på elementene.

For å bevare og sikre holdbarheten på dine elementer, er det viktig at beslag, tetningslister og alle fuser blir rengjort etter montering. Sørg også for at alle opplukkelige elementer er korrekt justert, og at eventuelle skader i overflatebehandlingen fra monteringen er reparert og utbedret.

For å få mest mulig glede av de nye elementene dine er det viktig at du om hyggelig pleier og smører deler av de nye elementene. I denne brukerveiledningen er det beskrevet hvordan, og blant annet også gode råd til utluftning og dermed et godt inneklima.

Takk fordi du viste oss den tilliten å velge vinduer og dører fra oss.

Vi håper at du får stor glede av dine nye elementer.

Det er viktig at vi blir kontaktet ved problemer, både så vi kan hjelpe deg som kunde, men også så vi får en mulighet for å forbedre oss.

Vi er stolte av at du som kunde får den beste opplevelsen.

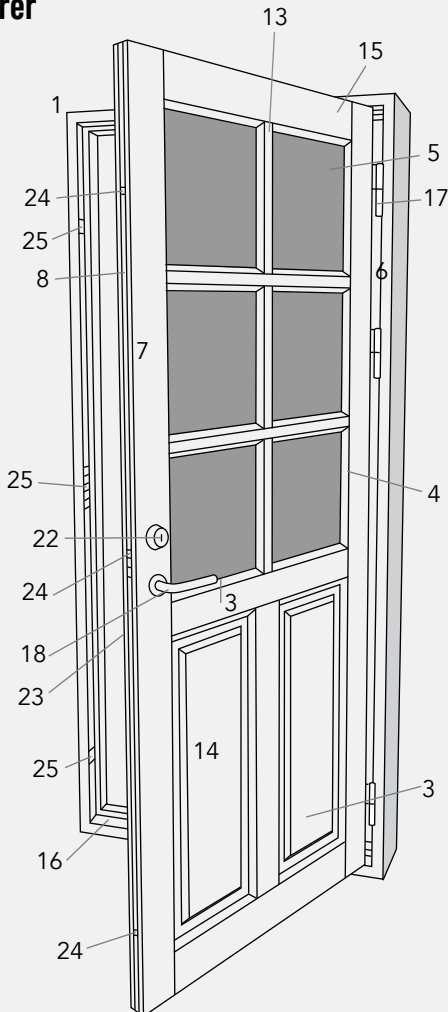
Med vennlig hilsen

Best & Billigst

FAGUTTRYKK

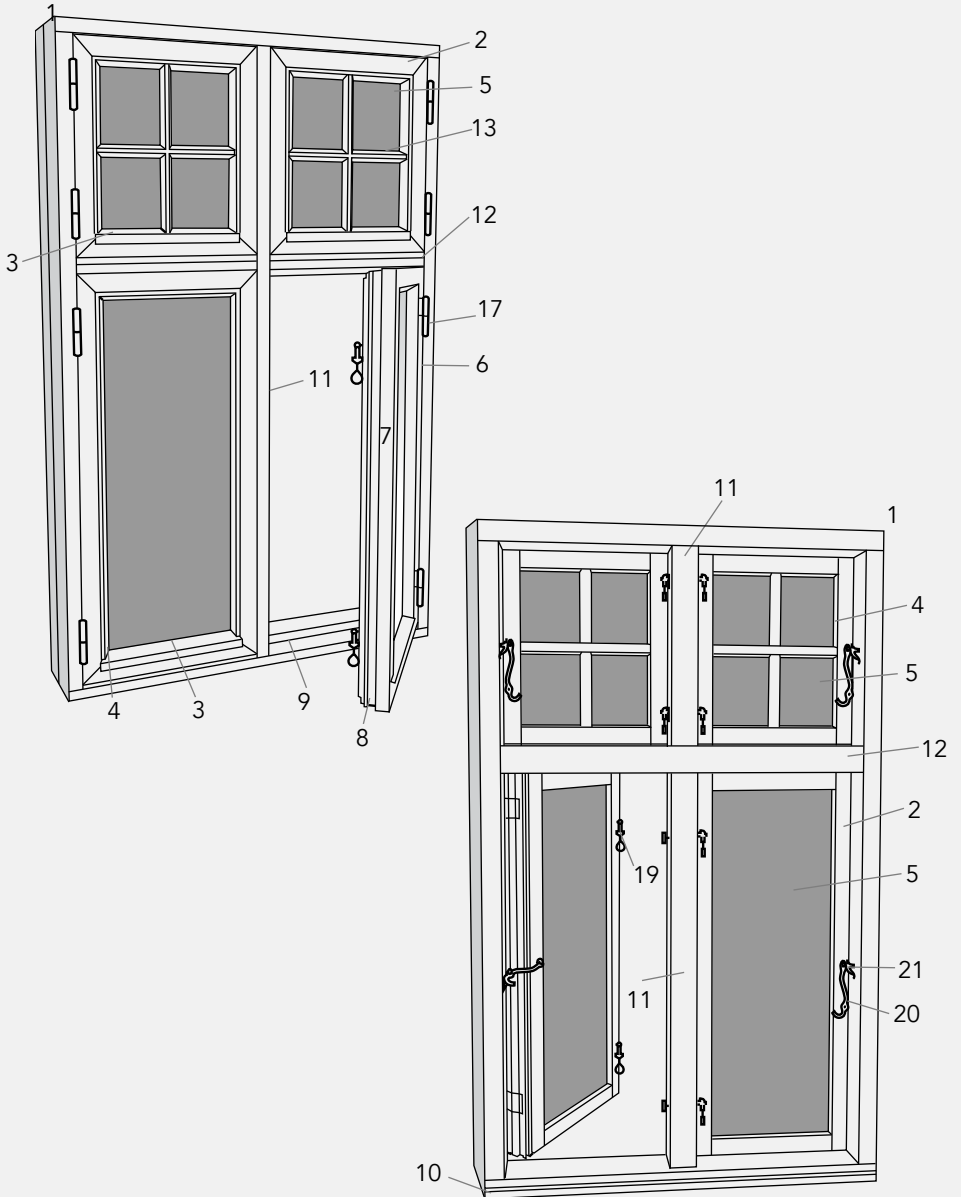
For å lette forståelsen av de faguttrykkene og vendingene som er brukt i denne brukerveiledningen, har vi nedenfor listet en oversikt med henvisninger til en illustrasjon (for bedre forståelse).

Dører

1. Karm
2. Vindusramme
3. Glassliste
4. Glassbånd
5. Rute
6. Hengselside
7. Lukkeside
8. Tetningslist
9. Skrå bunnfals
10. Bunnkarm m. not for bunnstykke
11. Loddpost
12. Tverrpost
13. Sprosse
14. Fylling
15. Dørramme
16. Bunnstykke
17. Hengsel
18. Grep
19. Hasper
20. Stormkrok m. 2 hull
21. Haspekrok
22. Sylinder – utvendig
23. Vrider – innvendig

VINDUER

MOTTAKELSE

Ved mottakelsen vennligst kontroller at elementene stemmer overens med ordrebekreftelsen, samt at elementene er feilfrie.

Ved eventuelle fraktskader eller mangler utfylles en serviceformular på Best-Billigsts hjemmeside www.best-billigst.no - senest 24 timer etter levering har funnet sted.

Telefon: 21 99 67 67

Mail: bb@best-billigst.no

Eventuelle fraktskader må noteres på fraktbrevet til sjåføren.

Merk at vi kun kjører leveringer frem til der det er lett fremkommelig vei for varebil o.l.

Monteres varer med synlige skader, feil, eller hvor det mangler noe, betraktes varen som godkjent og retten til reklamasjon faller bort.

Det er viktig at vi blir kontaktet ved problemer, både så vi kan hjelpe deg som kunde, men også så vi får mulighet til å forbedre oss som helhet.

Vi er stolte av at du som kunde får den beste opplevelsen. Det kan vi kun sikre hvis vi får tilbakemeldinger.

Mail: bb@best-billigst.no

OPPBEVARING

Elementer skal oppbevares på et jevnt underlag og holdes fri for fukt og skitt.

Hvis elementene oppbevares utendørs, må de ytterligere beskyttes mot nedbør og skitt med stabil avdekning.

Sørg for god ventilasjon rundt elementene.

I tillegg må man ytterligere sjekke at de er sikret mot vindstøt som evt. kan velte elementene.

Oppbevares elementer i lengre tid under tildekning, utover 2 måneder,

kan det medføre problemer med både glass og selve elementet.

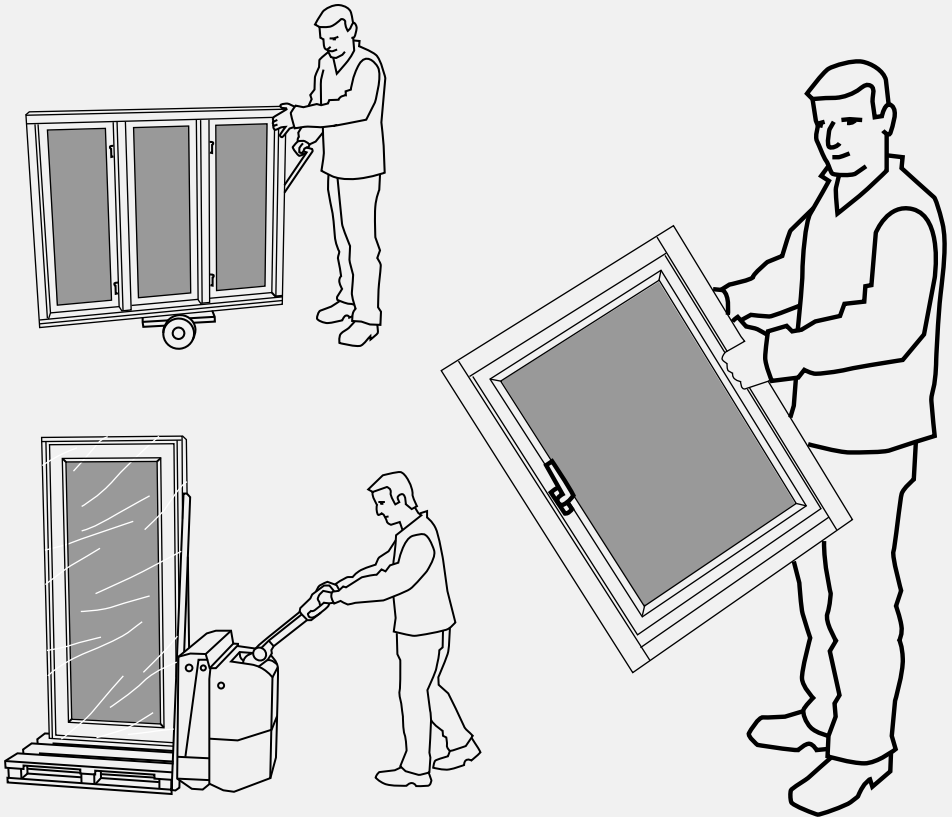
HÅNTERING OG LØFT

Generelt skal all håndtering og løft foregå forsvarlig, slik at det ikke er fare for hverken personskade eller skade på elementer. Løft kan skje med diverse former for gaffelløft, seler under elementet, bruk av montert løftebeslag slik som sugekopper m.m., løpehjul etc.

Elementer under 30 kg kan dog løftes ved å holde i overkarmen.

Løfting i sprosser må ikke foretas.

Dører med alutrinn må ikke flyttes med sekketralle med mindre det er lekte eller kryssfiner mellom trinn og løftevogn

PLEIE, VEDLIKEHOLD, RENGJØRING OG SMØRING

For alle produkter fra Best & Billigst gjelder noen generelle retningslinjer for pleie, vedlikehold, rengjøring og smøring, som skal overholdes for å opprettholde garantien.

Uansett hvilken type vinduer og dører du har fått levert, skal det alltid foretas alminnelig vedlikehold, som omfatter rengjøring, smøring samt kontroll av tetningslister og glassbånd. Følgende retningslinjer er gjeldende, men det bør likevel ved plutselig oppstått skade eller lignende, naturligvis vedlikeholdes omgående.

Rengjøring:

Den første rengjøringen etter montering må alltid utføres med rikelige mengder vann.

Avhengig av orientering og plassering i huset, vil utvendige ramme- og karmflater alltid bli skitne i en eller annen grad.

Rengjøring bør skje med passende mellomrom, normalt i forbindelse med vinduspuss. Her vaskes ramme- og karmflater med vann tilsatt et passende sulfatfritt mildt pH-nøytralt rengjøringsmiddel (bilsjampo er velegnet).

Deretter avtørkes flater og kanter.

Tetningslister og glassbånd:

Minst en gang i året bør det foretas ettersyn av tetningslister og glassbånd. Kontroller at tetningslistene er skikkelig festet, samt at tetningsplan/posisjon er i orden, slik at de stadig oppfyller deres funksjon. Ved de fleste typer elementer er det en forholdsvis enkel operasjon å montere av og på tetningslister. Dette bør så vidt mulig alltid skje i forbindelse med vedlikehold av en evt. overflatebehandling. Tetningslister og glassbånd må ikke overmales og bør avdekkes. Glassbånd kontrolleres så plassering og komprimering fortsatt er intakt, samt at hjørnesamlinger skal være tette, slik at tettheten er opprettholdt. Komprimering av glassbånd kontrolleres lettest med et tynt søkeblad, hvor det skal være motstand ved innføring mellom glass og glassbånd.

Smøring:

Minst en gang i året smøres alle bevegelige deler ved hengsler, låse- og lukkebeslag.

Hvis elementer er plassert på utsatte steder, f.eks. i kystnære områder, er smøreintervallene vesentlig kortere enn en gang i året.

Under ekstreme forhold kan det i tillegg bli nødvendig med utskiftning av utsatte beslagdeler etter en årrekke.

Alle bevegelige deler ved hengsler, lukke-/låsebeslag, og nagleforbindelser ved f.eks. vendebeslag må smøres.

Det er viktig at alle bevegelige nagleforbindelser renholdes, samt alle glideskinner holdes fri for olje og skitt.

Overmaling må ikke finne sted.

Ved rene metallforbindelser smøres det med syrefri olje, enten med oljekanne, sprøyte eller sprayboks påmontert et tynt rør. Bevegelige forbindelser mellom metall og kunststoff smøres med spesielt glidemiddel i henhold til leverandørens anvisninger, eller alternativt med stearin. Disse forbindelsene forekommer ved forskjellige glideskinner.

Vedlikehold:

Holdbarheten av elementenes overflatebehandling avhenger i høy grad av plassering, samt hvor utsatte de er for sol, vind og vann. Det vil derfor alltid være nødvendig med regelmessig gjennomgang for å sjekke og evt. vedlikeholde dine elementer. Tre må alltid vedlikeholdes når det ikke lenger er vannavvisende, og eller når det oppstår et hull i overflatebehandlingen, slik at overflaten bevarer sin funksjon.

Ved evt. hull i overflatebehandlingen åpnes mulighet for at fukt kan trenge inn i elementet og det er risiko for nedbrytning av treet.

Følgende vedlikehold anbefales:

- Løstsittende maling og harpiks fjernes
- Harpiks fjernes med sprit eller grønnsåpe på en myk klut
- Vask med vann tilsatt husvask eller ammoniakk
- Slip overflaten med fint sandpapir
- Blottlagt tre grunnes med f.eks. Pinotex Base
- Tetningslister og glassbånd tildekkes så disse ikke overmales
- Males med vindusmaling/trebeskyttelse på vann- eller oppløsningsbasis
f.eks. Pinotex Superdec

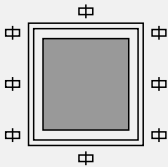
MONTERING OG FASTGJØRING

Best-Billigsts elementer må aldri brukes som bærende elementer. De må heller aldri belastes av andre bygningsdeler. Best-Billigst er uten ansvar for statiske beregninger vedr. vindlast. Det er en forutsetning å kjenne korrekt montering av Best-Billigsts elementer, som forutsetning for at elementene oppnår problemfri funksjon og optimal holdbarhet, samt for opprettholdelse av produktgaranti.

Fastgjøring og supplerende oppklossing må foretas som vist på skissene under.

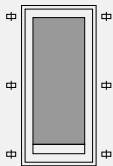
Avstanden mellom to fastgjøringspunkter må høyst være 800 mm:

- Fastgjøring med fast underlag
- Fastgjøring uten underlag
- Supplerende oppklossing

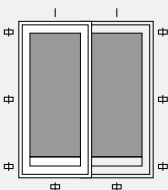
Vinduer:

Ved elementhøyder under 1000 mm, kan den midterste fastgjøring i sidekarmen utelates. Ved elementbredder under 1000 mm kan fastgjøring i under- og overkarm utelates. Ved flere fag skal disse ha blinde oppklossinger under loddrette poster.

Dører:

Fastgjøringen øverst og nederst plasseres så tett som mulig ved hengsler. Dobbeltdører med eller uten loddpost må ytterligere suppleres med fastgjøring i minst et punkt i over- og underkarm. Ved dører med loddrette poster må disse ha blind oppklossing under loddrette poster. Den ene skruen i hengslet kan med fordel erstattes med en monteringskrue.

Heve-skyvedører:

Fast underlag ved fastgjøringspunktene i overkarmen må ikke anvendes, samt at det må være minst 10 mm luft mellom overkarm og drager, pga. hensyn til evt. nedbøyninger av overliggende drager.

I tillegg må det ikke brukes mørtelfuge ved overkarm pga. evt. nedbøyninger.

Supplerende oppklossing:

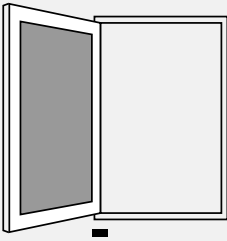
Supplerende oppklossing og fast underlag må ha en passende størrelse, slik at det er plass til fugemateriale både utvendig og innvendig. Flaten bør ikke være mindre enn 25 cm² og må være trykkfast materiale som for eksempel vannfast kryssfiner, oljeherdet fiberplate eller murpapp.

Ved dører må det alltid anvendes supplerende oppklossing bak låseblirket til passiv sikring mot innbrudd.

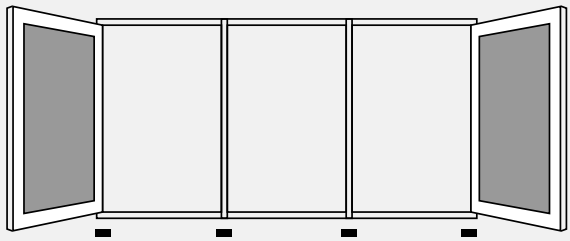
Dørtrinn bør også alltid understøttes midt i ganglinjen.

Alutrinn må alltid understøttes med maks. 200 mm mellom supplerende oppklossing.

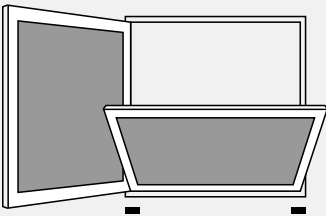
Sidehengte vinduer

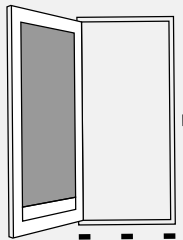
Flerfags-vinduer

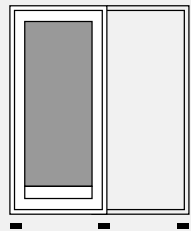
Side-bunnehengte elementer

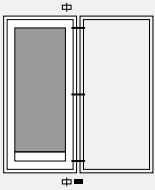

Dører

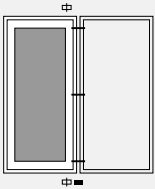

Heveskyvedører

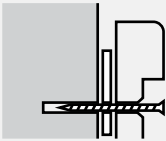
Sammenbygging av treelementer, sidevis, låses sammen i et antall punkter som svarer til fastgjøringen i sidene. Det brukes supplerende oppklossing under de sammenbyggede karmene og over- og underkarm fastgjøres nær sammenlåsingen.

Sammenbygging av tre/alu. Det må være minst 10 mm mellom elementene. Elementer låses sammen i et antall punkter som svarer til fastgjøringen i motsatte side. Det brukes supplerende oppklossing under de sammenbyggede karmene, og over- og underkarm festes nær sammenlåsningen.

Fastgjøring må skje med de best egnede festemidlene avhengig av hvilke materialer det er snakk om. Fastgjøring med karm skruer/plugger plasseres normalt i karmfalsen.

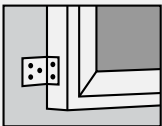
Ved faste karmen kan karmskruer evt. monteres i karmen.

Fastgjøring skal så vidt mulig foregå i karmfalsen.

Fastgjøring til bakmur må skje med spesialbeslag, hvor alle både loddrette og vannrette krefter overføres.

Etter skallmuring fastgjøres elementer til formuren som beskrevet.

FUGER

Fuger utføres etter de anvisningene som er utarbeidet av Fugebranchens Samarbejds- og Oplysningsråd FSO.

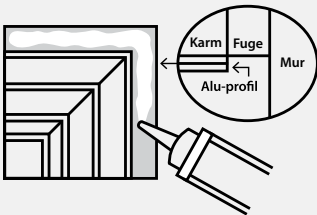
Når det fylles med isoleringsmateriale, er det viktig at fugen ikke fylles for mye, slik at det medfører en krumning av karmdeler.

Ved Best-Billigsts produkter bør anerkjente fugematerialer fra fugebransjen brukes.

Likevel må det aldri brukes kalk/sementmørtel til tre/alu-elementer.

Det er viktig for både elementets treverk og av hensyn til varmemeforbruket at fugene er intakte.

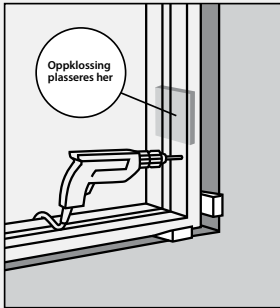
Derfor bør fuger inspiseres minst en gang årlig og evt. U sprekker eller skader utbedres med samme materialer som bestående. Ved større sprekker eller skader bør hele fugen skiftes ut.

OBS VIKTIG tre/alu-elementer:

Husk at fugen ALLTID må legges på tredelen, ikke på alu-profilen! Dermed bevares ventilasjonen, og man unngår fuktdannelse mellom tre og aluminium.

MONTERING AV VINDU

1) Avmonter de gamle vinduene, og rens murhullet, slik at det ikke sitter rester av fugemateriale mv.

2) Sett inn karmen i murhullet ca. 3-5 cm fra forkanten av muren.

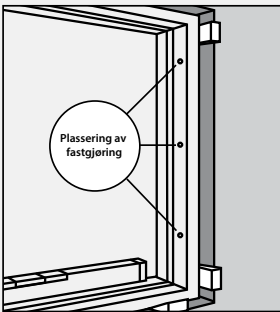
Fastgjør karmen med kiler, slik at avstanden mellom karm og mur blir lik hele veien rundt.

Bunnkarmen må være i vater.

Juster kilene mellom karm og mur, slik at det blir like mye luft mellom karm og ramme.

Karmen skrues fast i muren i de øverste hjørnene med karmskruer.

Deretter monteres rammen.

3) Karmen skrues endelig fast i muren med karmskruer.

Karmskrueene plasseres tett på oppklossingene.

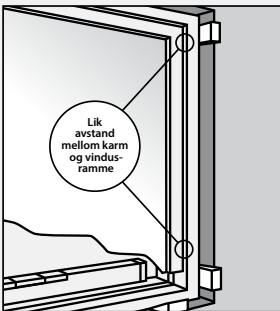
4) Når fylles fugene utenfra med isoleringsmateriale.

Det er viktig at det ikke fylles for mye, slik at karmen bøyer.

Bakstopp til fugen presses inn i fugen, slik at den ligger

ca. 1 cm fra forkanten av vinduskarmen.

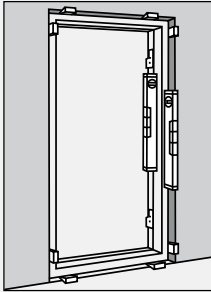
OBS!! tre/alu-elementer ca. 2 cm.

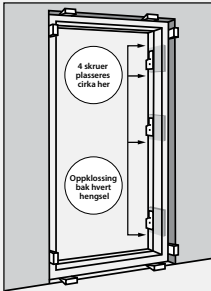
5) Vinduet fuges utvendig med en diffusionsåpen fuge.

Se også avsnittet Montering og fastgjøring.

MONTERING AV DØR

1) Hekt av dørplaten. Bunnkarm/dørtrinn settes i vater og oppklosses under de loddrette karmene. Hengselsiden settes i vater med kiler – både inn- og utvendig samt sidelengs i murhullet.

2) Oppkloss mellom karm og vegg bak hengslene (samt låseblikk i låsesiden), monter så karmskruer som vist ute i falsen (bilde 2 fra topp til venstre for tekst). Det er veldig viktig at karmskruene blir plassert så tett som mulig på hengslene ute i falsen for korrekt montering, man kan med fordel også sette en karmskrue gjennom topphengsele og inn i veggene ved å bytte ut en av de eksisterende skruene.

Pass alltid på at karmskruene får godt feste i vegg.

3) Hekt på dørplaten, og lukk døren forsiktig.

Det er viktig at døren lukker samtidig i topp og bunn.

Juster karmen i låsesiden inn og/eller ut, slik at gummilisten på dørplaten går mot karmen samtidig oppe og nede.

4) Når døren er skrudd fast fylles fugene utenfra med isoleringsmateriale.

Det er viktig at det ikke fylles for hardt, slik at karmen bøyer seg.

Bakstopp til fugen presses inn i fugen,

slik at den ligger ca. 1 cm fra forkanten av dørkarmen.

OBS!! tre/alu-elementer ca. 2 cm.

Se side 12. OBS!! tre/alu elementer

5) Døren fuges utvendig med en diffusjonsåpen fuge.

Se også avsnittet Montering og fastgjøring.

MONTERING AV TERMORUTER

Termoruter må monteres korrekt med monteringsklosser, hvor klossenes oppgave er å bære og fikserte termoruten, samt regulere avstanden til falsen, og å avstive rammen.

Generelt må monteringsklossene ikke hindre drenering og ventilasjon.

Monteringsklossene må være fremstilt av et formbestandig materiale som ikke kan absorbere fukt.

Monteringsklosser fremstilt av kunststoff må ha en hardhet på 70–95 IRHD.

Monteringsklossenes bredde må være lik med rutetykkelsen pluss tykkelsen på et monteringsbånd.

Det er 3 typer monteringsklosser med hver sin funksjon:

Bærekloss

Bæreklosser må alltid anvendes. Bæreklosser overfører belastninger mellom rute og fals, og bidrar samtidig til elementets stabilitet som helhet.

Avstand til rutehjørne må alltid være større enn 50 mm.

Hvis ruten bæres av kun 1 kloss, som f.eks. i dreie-kipp-vinduer må denne ha en lengde på 100 mm for ruter under 2 m², og ellers 200 mm.

Styrekloss

Styreklosser sikrer avstanden mellom rutekant og fals.

Avstanden fra rutehjørne må alltid være større end 50 mm.

Støttekloss

Støttekloss kan anvendes etter behov for å sikre beslagenes funksjon samt rutens sentrering under transport og bruk.

Lengden må være minst 50 mm for ruter under 2 m² og ellers 100 mm.

Minste avstand mellom rute og fals er 4 mm.

Ved skrå bunnfals må klosser være utformet slik at alle rutens glass hviler på et horisontalt underlag.

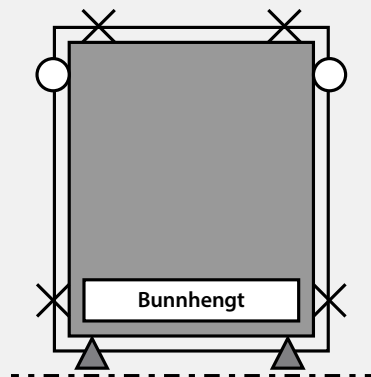
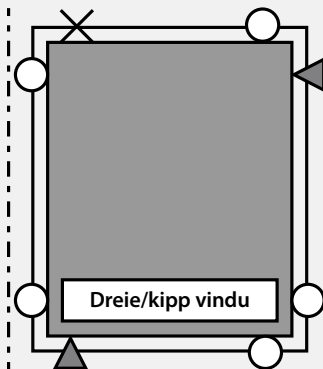
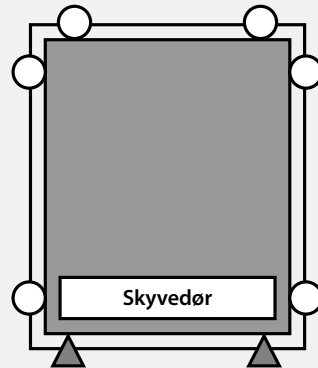
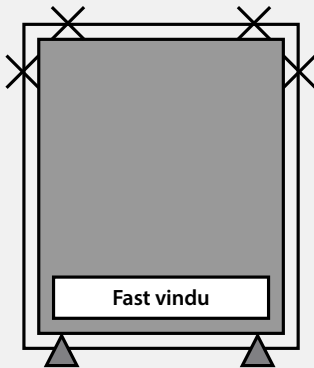
Bæreklosser skal kunne overføre belastning til bunnfals uten risiko for å velte og eller deformere.

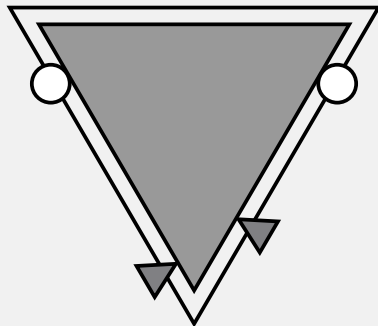
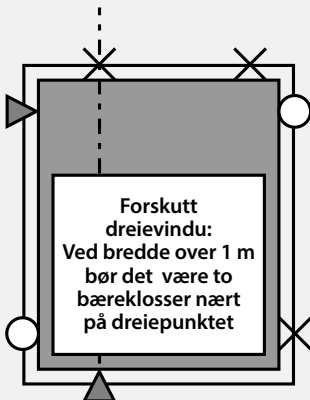
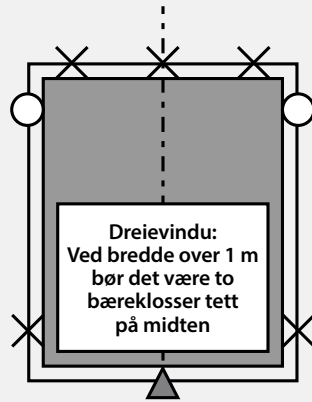
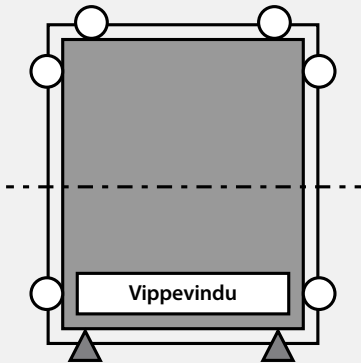
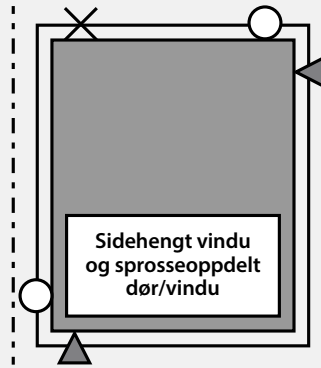
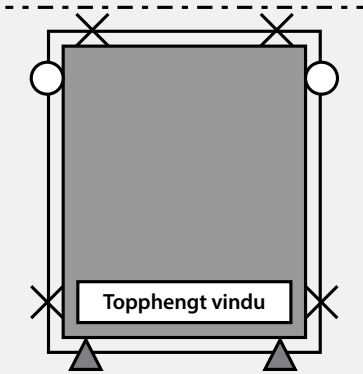
For at klossene kan oppfylle deres funksjon, må de festes i de foreskrevne plasseringer.

Det må ikke anvendes spiker, stifter eller lignende til festing av klosser på en måte som kan skade termoruten.

Plasseringen av klossene må ikke forhindre komprimering av monteringsbånd,

eller båndenes tettende funksjon mot ruten.

Ved trekantede vinduer må bæreklosser IKKE plasseres ovenfor hverandre.

UTLUFTNING

At nye vinduer i dag er betydelig tettere enn tidligere er en kjent sak.

Den kjensgjerningen vil ofte kreve ny atferd, og det er bruk for en mer systematisk utluftning, enn da du hadde de gamle vinduene. Gamle utette vinduer sørger nemlig selv for å ventilere boligen naturlig – hele tiden.

Nye vinduer, nye vaner, nå er det nemlig deg som skal sørge for at det blir luftet godt ut.

Det er en utbredt myte at det er dyrt å foreta en grundig utluftning. Fakta er at ny luft er betydelig raskere å varme opp enn gammel luft, man skal bare lufte ut på den riktige måten.

Åpne opp en dør eller et vindu helt, og helst så det oppstår gjennomtrekk.

Dermed utskiftes den gamle varme fuktige inneluften med ny frisk kald og tørr uteluft på ca. 10 minutter.

Ved å lufte ut i kort tid, skjer det ingen nedkjøling av rommets møbler, gulv og vegger.

Dermed er energitapet så lite at det stort sett ikke kan registreres. I nyere bygg er utluftning spesielt viktig.

Utluftning bør foretas et par ganger om dagen. F.eks. om morgenen på soverom og bad, slik at den gamle fuktige luften fra natten og morgenbadet blir skiftet. Og f.eks. om kvelden i boligens øvrige rom.

Se også SBI- ANVISNING nr. 76, 5. utgave, ISBN 87-563-0962-7 utgitt av Statens Byggeforskningsinstitut.

Med utluftning et par ganger om dagen er du med til å sikre et sunt og behagelig inneklima for både deg og din familie.

Spesielt i nye bygg er utluftning viktig. Byggfukt fra mur og gulv kan gjerne bli sittende i konstruksjonen i opp til ca. 2 år.

KONDENS OG DUGG PÅ RUTER

Dugg på ruten er i langt de fleste tilfeller et tegn på manglende utluftning. Alt avhengig av hvor duggen sitter, om det er innvendig, utvendig eller mellom glasset.

Dugg på den innvendige siden av ruten:

Hvis ruten dugger på den innvendige siden, er det et sikkert tegn på at den relative fuktigheten i huset er for høy.

For å unngå dette bør det luftes ut. I motsatt fall risikerer man råte og fuktskader, samt et generelt dårlig innneklima.

Se evt. avsnitt Utluftning, for ytterligere informasjon om utluftning.

Dugg på den utvendige siden av ruten:

Hvis ruten dugger på den utvendige siden, er det et godt bevis på at ruten er en energirute, og at den fungerer etter hensikten.

I forbindelse med visse værtyper, typisk hurtige skift i temperaturen, f.eks. frostklare netter hvor jorden utstråler mye varme, vil det mange ganger oppstå utvendig dugg i de tidlige morgentimene, hvor den utvendige siden av ruten er kaldere enn luften utendørs.

Dette forårsaker duggdannelser på rutens ytterside.

Duggen forsvinner igjen i takt med at lufttemperaturen stiger.

Grunnen til at dette oppstår skyldes selve energirutens oppbygging. Det innvendige glasset i termoruten er på den siden som vender inn i ruten, forsynet med et tynt, nesten usynlig belegg som reflekterer varmen tilbake i rommet. I tillegg er ruten fylt i mellomrommet med argon, som motvirker at varmen fra det innerste glasset ikke når ut til det ytterste glasset og derved varmer det opp.

Nettopp derfor er det mulig for energirutens ytterside å bli kaldere enn luften utendørs.

Ved eldre termoruter uten belegg vil det slippe en del mer varme ut gjennom ruten, og det ses derfor sjeldent på gammeldags termoruter.

Dugg mellom glassene:

Hvis det forekommer dugg mellom glassene på termoruten, er den høyst sannsynlig punktert og bør derfor skiftes ut.

FINGERSKJØTET TRE

Til vår produksjon av malte elementer bruker vi fingerskjøtet tre uten kvister. Det vil si at vi skjærer bort alle vesentlige kvister fra treet, hvor det deretter samles igjen med en såkalt fingerskjøt, for å forhindre kvistuttrekk.

Fingerskjøtet tre uten kvister er mer formstabil, og selve skjøten er sterkere enn treverket rundt.

Tre er et levende materiale som "arbeider" året rundt. Derfor kan det være trestruktur i mer eller mindre synlig grad, alt avhengig av fuktigheten.

Kvist- og eller harpiksuttrekk kan forekomme og kan fjernes på følgende måter:

Ta en myk klut vætet med husholdningssprit og gni bort uttrekket.

Vask deretter med rent vann.

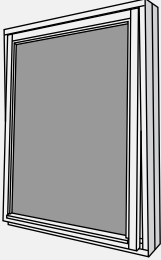
Harpiks som er krystallisert, kan fjernes med en stiv børste, eller evt. skrapes bort.

Pass på å ikke gnikke for hardt under fjerningen av harpiksen, da malingen kan ta skade.

Hvis den malte overflaten har blitt skadet i fjerningen av harpiksen, slipes området med fint sandpapir, og det påføres ny maling med en myk pensel eller rulle.

GARANTI

For informasjon om vår garanti henvises til vår hjemmeside www.best-billigst.no

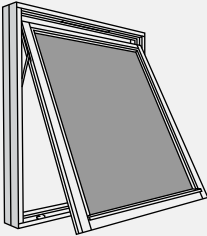

TOPPHENGT VINDU:

Toppengte vinduer har et fast dreiepunkt i toppen av vinduet.

Ved åpning skyves rammens nederste del ut, mens rammen holdes fast oppe, i sitt opprinnelige nivå.

Vinduer er normalt forsynt med utskyverstang/vindusholder, til å holde fast rammens stilling tilsvarende antall hull i utskyverstangen.

TOPPSTYRT VINDU:

Toppstyrte vinduer er montert med glidebeslag, mellom karm og ramme i toppen av rammen.

Ved åpning skyves rammens nederste del ut, mens øverste del samtidig glir ned i toppen.

Vinduet betjenes med et grep som er plassert midt på underrammen.

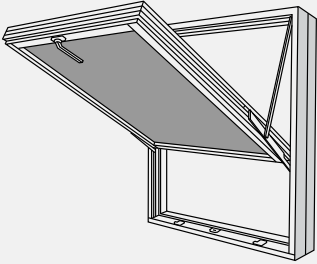
Ved åpning kan rammen fastholdes i ventilasjonsstilling, som gir en smal åpning på 1-2 cm.

Ved større åpning er rammen styrt av friksjonsbremser i beslaget/glideskinnene.

Bremsefunksjonen/kraften kan justeres i øverste del av beslaget i glideskinnen.

Det skal sikres at friksjonen er lik på begge sider.

NB. Friksjonen kan ikke sikre rammens stilling ved større vindbelastning

TOPPSTYRT VINDU MED VENDEBESLAG:

Toppstyrt vindu med vendebeslag er montert med vendebeslag/glideskinner mellom karm og rammer.

Ved åpning skyves rammens nederste del ut, mens øverste del samtidig glir ned i toppen, og kan derved vendes hele veien rundt, og pussing av rutens utvendige side kan skje innenfra.

Vinduet betjenes med grep plassert midt på underrammen. Ved åpning kan rammen settes i ventilasjonsstilling, noe som gir en smal åpning på 1-2 cm.

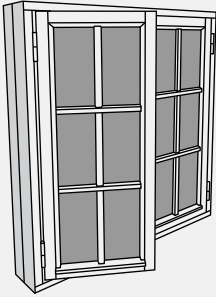
Toppstyrte vinduer med vendebeslag kan være utstyrt med barnesikring som hindrer at rammen åpnes mer enn ca. 10 cm. For å åpne rammen mer, må barnesikringen utløses i siden mellom karm og ramme.

Når rammen er vendt helt rundt festes denne i pussestilling.

Pussesikring skal utløses for å vende rammen tilbake til normal stilling.

Rammen kan åpnes til vilkårlig vinkel, men kan ikke fastholdes ved større vindbelastning eller annen belastning.

Vennligst merk at rammen ikke er sikret ved åpning utover ventilasjonsstilling.

SIDEHENGTT VINDU:

Sidehengte vinduer finnes med 2 typer lukkebeslag.

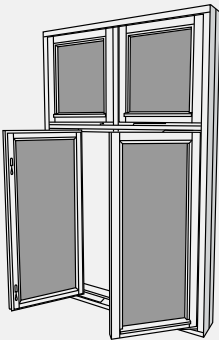
Vinduer med hasper er dessuten utstyrt med stormkrok, for å feste vinduet i åpen stilling, tilsvarende hullene i stormkroken i hengselssiden.

NB. Stormkroken kan ikke sikre rammens stilling ved større vindbelastning.

Vinduer med paskvilgrep (med integrert brems) betjenes med grep plassert på vindusrammen motsatt av hengselssiden.

I åpen stilling er vinduet styrt av friksjonsbremses som aktiveres ved å dreie grepet til lukkestilling, når den ønskede åpning er innstilt.

NB. Friksjonen kan ikke sikre rammens stilling ved større vindbelastning.

SIDESTYRT VINDU:

Sidestyrt vinduer er montert med glidebeslag i topp og bunn, der rammen åpnes og dreies ca. 90 grader, slik at rutens utvendige side kan pusses innenfra.

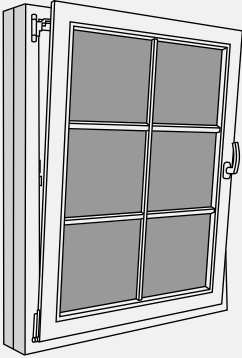
Rammen betjenes enten med hasper, eller med grep plassert på siderammen.

Friksjonen kan holde fast rammen i vilkårlig stilling.

NB. Friksjonen kan ikke sikre rammens stilling ved større vindbelastning.

Sidestyrt vinduer leveres uten bremses.

Der er kun den friksjonen som beslaget har i seg selv.

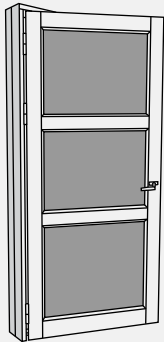
DREIE-KIPP:

Dreie-kipp kalles også side-bunnhengt. Det er et vindu som alltid åpner innad og kan både åpnes sidehengt innad, eller kippes innad i toppen, hvor det er festet i bunnen.

Sidehengt innad, brukes spesielt ved pussing av glasset på den utvendige siden, og kipp brukes spesielt ved utluftning/ventilasjon.

Rammen betjenes med et grep i siderammen. I lukket stand vender grepet nedover. Sidehengt funksjon oppnås ved å dreie grepet til vannrett stilling, og den bunnhengte funksjonen oppnås ved å dreie grepet til loddrett stilling.

Ved full åpning i kipp-stilling vil det øverst være en åpning på ca. 10 cm avhengig av størrelsen på rammen.

FASADEDØR:

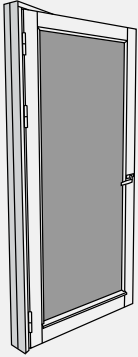
Fasadedører kan leveres både utadslående eller innadslående.

Fasadedører leveres med 3-punkts paskvilgrip.

Midterste lukkepunkt er virksomt ved normal betjening av grepet.

Øverste og nederste lukkepunkt aktiveres ved å løfte grepet oppover, så døren deretter kan låses.

Fasadedører kan leveres med både glass, og eller fyllinger.

TERRASSEDØR:

Terrassedører kan leveres både utadslående eller innadslående. Terrassedører leveres med 3- punktslås.

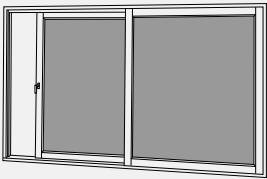
Alle lukkepunkter aktiveres samtidig ved å dreie grepet.

Terrassedører kan være montert med en ekstra grepsbetjent friksjonsbrems.

Denne aktiveres ved å dreie håndtaket ned ved ønsket åpningsstilling.

Friksjonen kan fastholde rammen i vilkårlig stilling.

NB. Friksjonen kan ikke sikre rammens stilling ved større vindbelastning.

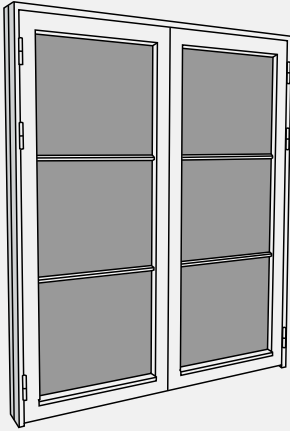

HEVE-SKYVEDØR:

Heve-skyvedører består av en fast og en skyvende (gående/kjørende) dørramme.

Ved å dreie dørens grep heves og dermed frigjøres dørrammen fra bunnskinnen, og rammen kan deretter skyves forbi skyvedørens faste dørramme.

Ved lukking og låsing skal det sikres at dørgrepet er tilbake i låseposisjonen (Loddrett stilling).

DOBBELTDØRER

Dobbeltdører kan leveres både utadslående eller innadslående.

Kan i tillegg leveres både som fasade- eller terrassedører.

Betjening som henholdsvis terrassedør eller som fasadedør se avsnittet Terrassedør, eller se avsnittet Fasadedør.

Den stående rammen er utstyrt med skyvebolt, som kan utløses ved å løfte opp i stangen på skyvebolten.

Skyvebolten kan kun betjenes når den gående rammen er åpen, og er plassert i falsen på den sist gående dørrammen.

NB. Ved innadslående dobbeltdører kan det ikke påregnes 100% tetthet mot vær og vind.

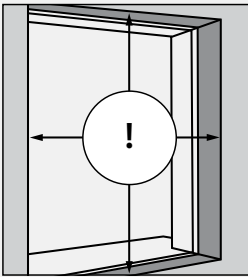
Samme forhold gjør seg gjeldende ved dobbeltdører som er montert der de er særlig utsatt for vær og vind, f.eks. ved 2. etasje eller lignende.

OPPMÅLING

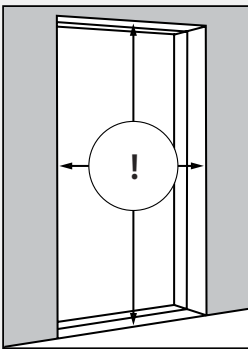
Vindu/dør:

- 1.: Mål bredde og høyde av murhullet – husk å måle flere steder, i tilfelle hullet er skjevt.
 - 2.: Trekk fra 2-3 cm fra begge mål til fugen – så har du det utvendige karmmålet.
 - 3.: Er hullet skjevt skal du sikre at fugen er minst 1 cm der den er smalest.
- Vær oppmerksom på buer i murverk og sålbenker under vinduet.

Vi oppgir alltid størrelser på vinduer og dører i utvendige karmmål

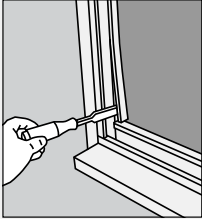

Det nye vinduet må være 2-3 cm mindre enn avstanden fra murstein til murstein

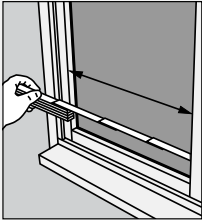

Den nye døren må være 2-3 cm mindre enn avstanden fra murstein til murstein.

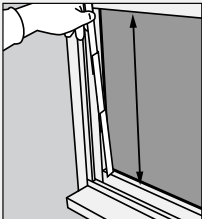
RUTER

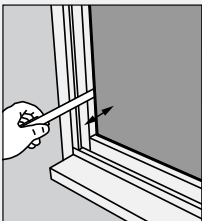
Bruk et bredt stemjern til å løsne glasslistene fra vindusrammen. Vær forsiktig når du vrir stemjernnet, slik at du ikke lager merker i vindusrammen.

Når de to sidelistene er avmontert, måles bredden stramt fra kant til kant på rammen (stramt falsmålt). Du skal nå trekke fra 8 mm fra det stramme falsmålet, slik at du nå har bredden på den ruten du skal bestille (glassmålt).

Når topp- og bunnlister er avmontert, måles høyden stramt fra kant til kant (stramt falsmålt). Du skal nå trekke fra 8 mm fra det stramme falsmålet, slik at du nå har høyden på den ruten du skal bestille (glassmålt).

Avslutningsvis måles dybden på glassfalsen (falsdybde). Du er nå klar til å bestille din nye rute. Vennligst husk at vi alltid opplyser glassmålt i tilbud og ordrebekreftelser.

ÅPNINGSRETNING

Det er veldig viktig at du angir åpningsretning korrekt, når du bestiller vinduer og dører.

Åpningsretning beskrives fra åpningsiden, dvs. hvis elementet åpner inn i huset beskrives elementet som innadslående, og hvis f.eks. hengslene er montert i venstre side er elementet VI (Venstre innadslående).

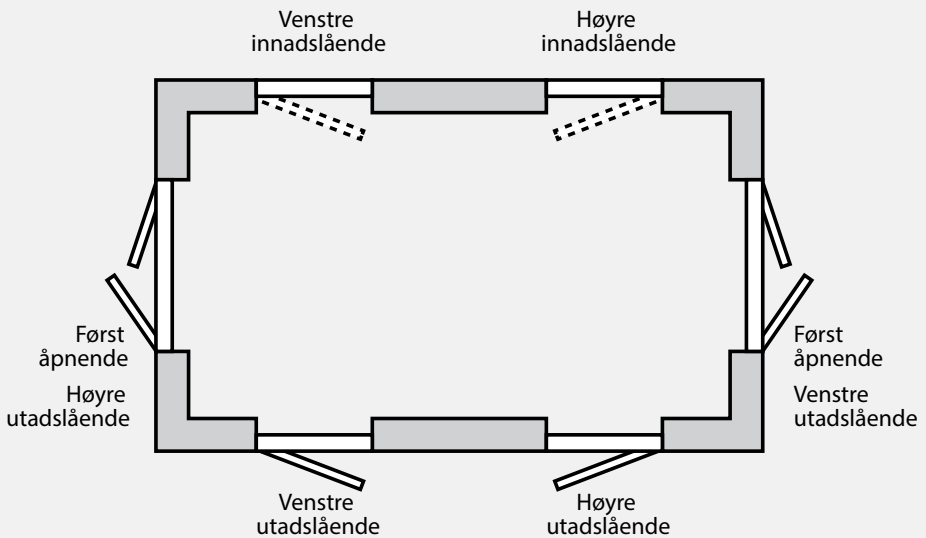
Hvis elementet åpner ut av huset, beskrives elementet som utadslående.

Høyre ut (HU) = Åpner høyre ut, hengsler i høyre side utvendig

Høyre inn (HI) = Åpner høyre inn, hengsler i høyre side innvendig

Venstre ut (VU) = Åpner venstre ut, hengsler i venstre side utvendig

Venstre inn (VI) = Åpner venstre inn, hengsler i venstre side innvendig

Merk. På våre tegninger er elementer alltid tegnet sett fra utvendig side.

Innadslående tegnes her med stiplet linje, og utadslående elementer tegnes med fullt opptrukket linje.